

Womhaj Bóh!

Czykło 5.
30. hapt.

Łétnik 1.
1891.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Esmolerjez knihiczišcežerńi w Budyschinje a ƙu tam dostacź sa sčtwórtlétńu pschedpłatu 40 np.

Njedzela Rogate.

Jana 16, 23: „Sawérnje, sawérnje, ja praju wam: Sa czoź wny teho Wótza prošycź budźecze w mojim mjenje, to budźe wón wam dacź.“

Rogate (t. r. „proščycze“) ƙo nam nětko w wyštarškim czaŕu nješda tak swjeŕelaze njedzelske mjeno, kaž tej prjedawšcej dwe: Subilate a Cantate, pschetoz kóžde proščenje ƙebi žada wěšte poniženje a dozpiwa porědko poŕne wuŕkłyščenje. Tak je s najmjeńšcha pola cźłowjetow. Pola Boha paŕ je to žyłe hinaf. Psched nim ƙo ponižecź njeje žana haniba ale wulka czešč, pódla teho cze wón kóždu próštwu wuŕkłyšcecź, kotraž ƙo w Žesufowym mjenje stanje. Duź je to krašne, swjeŕelaze ƙlubjenje nascheho sboźnika, prawje pschihódne w něcziškim wjeŕekym czaŕu. Ale rosumimy a wobtedźbujimy je prawje!

Kaŕ wjele je jich ƙo hižo na tute pschilubjenje spusčcžako a ƙo na nim swjeŕeliko — a potom je tola wschitko tak žyłe hinaf pschischko, hacź ƙebi myšlachu. Woni ƙu prošyli, ƙu njebješa rostorhali se ƙwojimi modlitwami — a njebješa ƙu ƙo samtkle a jich modlitwy ƙu jim na wutrobu wróczo padnyłe — bješ wuŕkłyščenja! To kłinczi hrošnje, a móže ƙo prajicź, so kšescžijanšta wěnosč tola dyrbi njeurjekńitu móž na cźłowjeka mēc, hdyž tamšynty, kiž ƙu tajke šhonjenje cžinili, tola hiščcze — dale prošcha a dale wěrja.

Wny nimamy hušto scžerpliwoscze a wěry došč, so bychmy tež we wschědnym pokrocženju seńškich podawtow Bože wodjenje spóšnawali. Hdyž ƙo nam po naschim šdaczu hubjenje seńdže a bychmy — woŕebje sčtož cželne derjehicze a pschisporjenje samóženja abo cžescze nastupa — jo rad lěpje mēli, dha cžinimy wschelake njerosumne, pschecžiwu Božemu knježerštwu ƙo spjecžaze próštwy, nakožujemy ƙnadź tež Žesufowe mjeno pschipódla a mēnimy nětk, so budža nam wuŕkłyšchane. Haj ƙlyšchane ƙu, ale niž wuŕkłyšchane. Bóh ƙlyšchi tež nasche njerosumne modlitwy, ale wón wuŕkłyšchi jenož te modlitwy, kotrež ƙo stanu w Žesufowym mjenje, a te ƙu pschezo rosumne a Bohu spodobne. — W Žesufowym mjenje prošycź, njerěka tute ƙwjate mjeno

jenož w spoczatku abo na kónzu modlitwy wuprajicź — to by tola pschetuni a pschelóhki ƙrěđt t dozpiczu wuŕkłyščenja był! — ale to rěla woprawdže w jeho mjenje, na jeho mēcze, kaž wón prošycź, w jeho duchu a w jeho myšli prošycź. Nětk ƙo cze prasham: Je tón knješ Žesuf jedyn jeniczi krocź ƙnadź takle prošyl: Luby Wótče, daj mi khlěb, ja dyrbiu jow w puščinje hłodn tradacź? abo: Bóščel twojich ƙwjatych jandželow, so bych tu tych njerodnych ƙharisejškich a njewěrjazych Saddyzejškich porašyli? abo: Wšmi precź to sačucze mojih cžuwow, so bych to žakostne cžer-pjenje naŕ schižu lóžicho wutracź móhl?

Sčtož sa knješa Žesufa njemóžne běsche, to dyrbi tež tebi njemóžne bječ. Tého dla pschinješ wschu ƙwoju wolu Bohu sa wopor, stupaj w ƙwojim žylym cžinjenju a myšljenju do Žesufowych stopow — a ty móžesh prošycź kaž wón, ty budžesh wuŕkłyšchany kaž wón! ƙo tajkim to žyłe wuŕkłyščenje tamneho ƙlubjenja leži w tym napominanju: „Wytajcze najprjedy Bože kralestwo a jeho prawdosč, dha budźe wam wscho druge pschidate!“

Zyrkwina wistazija.

W druhim pruškim Róšborškim zyrkwiny wotriežu smēje ƙo wot 22. meje wulka zyrkwina wistazija. Dawno hižo tajkeje bylo njeje, a wēcze ƙu wschitzy wobdželeni, woŕebje woŕadni, poŕni woczakowanja, sčto ƙo w tyhle dnjach stanje. Sčto ma zyrkwina wistazija na ƙebi? Tole prashenje ƙo cžasto ƙlyšchi. Zyrkwina wistazija je pschepytowanje a wobhladowanje zyrkwinych wobstojnosčow w jenej abo w mnohich woŕadach krajnjeje zyrkwoje, kotrež ƙo stanje wot generalneho superintendenta s pomožu někotrych t temu powołanych duchownych a tež ƙwětnych wo zyrkej saŕkuzenych knjesow. Móže ƙo se ƙwjateho pišma dowoŕac, so ƙu zyrkwine wistazije hižo jara stare. Hižo židowski kral Josaphat je t wobnowjenju spadnjeneje bohobojnosčce w ƙwojim ludy žyłe jeho duchowne žiwjenje ƙwěru pschepytal a mēchnilow a ƙewitow nopolinał, so bych ƙwoje pschibylšchoscze dopjelnil (2. Chron. 19). A sčtož w japoschtoškich štutkach 15. staw 36. sčtucžka wo Pawole a Barnabaŕu cžitamy: „Wrócimy ƙo saŕo a wobhla-

nosć s budzić; pschetoż spokoyny dżelaczjer jich błudnym wuczban njereri.

Hdy bychu sozjaldemokratojo knjejtwo dostali, byschtej śwernosc a wera na śwecze pschestalej; pschetoż tuczi bjesbóžni ludžo nječinja šebi šwedomnija wopacžnje pschisabacz, kaž šmy se šudnišeho šudženja w měsće Elberfeldže nashonili.

Kač jich nawjedniży pjenjesy dżelaczjerjow bjes šwedomnija pschetrzebaja, móžesč pschezo w nowinach čitacz. Wschudže woni wokolo puczujaja a šu žimi kaž najwobebnišči knježa. Hdyž potom k wotlicženju pschindže, husto dla wudatych pjenjes wulke swady nastanu, pschetoż nihtó wjedžecz njecha, hdyže šu pschisčte. A niž porėdfo šo stanje, šo pokladnik (kašerar) sozjaldemokratišeho towarštwa s troščkami, wot dżelaczjerjow czežto šašruženny, kotrež bėchu jemu domėrjene, czežnje. Hdyže dyrbjala tež šwedomliwosc šem pschincž? Dželacz kašnje dže ša nič wjažy njeplacza a Bóh w njebjesach ša nič njeje!!

Šačž runje sozjaldemokratišy šchěžumarjo dżelaczjerjam praja, šo dyrbja wscheho tradacz a šo šo njemóža s tajšej hubjenej mšdu šejwicz, šo tola hladaja, dżelaczjerja k lutowanju napominacz — jeho wjele bóle k wužiwaniu wschittich šwėtnych wješelow wabja. Sozjaldemokratojo w Barlinje djerža šwoje reje, šhodža do dżiwadłow (theatrow), do konzertow, wjedu wješele žiwjenje, ale na bohattyč, kiž „šo wot potu dżelaczjerja formja“, woni šwaricz nješchewstawaju. Šhudy, praja, dyrbi tradacz, ale bohatty je žiwy w wješelač.

Sara šo sozjaldemokratojo rošhnėwaja, hdyž šo lud k šlutniwosczi, k domjazemu žiwjenju a k spokojnosćzi napomina. Wo tym ničo wjedžecz nočzedža. Sozjaldemokratiška nowina pišče: „Nihty nam do myšlow nješchindže, lud narėczecz, šo by šo nėkašeho wješela wostajit.“

Niž na nalutowarņu (šparkašy) dyrbi dżelaczjer šwoje pjenjesy nošycz, ale do forczmy, do palenarņow. A wobšedženštwu wón pschincž nješwė, hewak móhla spokojnosć do jeho wutrobny a doma šaczahnyč a spokojni ludžo ženje sozjaldemokratojo nje budža. Šchtóž ničo nima a je s ruki do huby žiwy, je najbóle pschijomny ša te wuczby tutych ludži, kiž chzedža šwėt polėpschecz (??)

Hdyžž sozjaldemokratiška šhoroscž dżelaczjeršči lud šapschimnje, pschindu hubjene wobštejnoscze. Čzi hewak šwólniwi dżelaczjerjo bywaju pscheczjwoni, nješwólniwi a njechadža wjažy pošluchacz. Tón, kiž džeło dawa, dyrbi kóždy wokomit na to pschihotowany byč, šo jeho dżelaczjerjo dżelacz pschestanu a se wschelakimi žadanjami wustupja, kotrež nihtó dopielnicž njemóže. Šchtó móže šo dżiwacz, šo wjele šabrikantow tajlich ludži wjažy do džełka njerodži a jich s džełka pušcheci šhoniwšči, šo šu woni sozjaldemokratiži pschiwobroczeni. Tajka jenicžka škazena wowža móže se šwojim jedom wschittich šobudželaczjerjow šlasycz a mėrne wobštejnoscze šahubicž.

Sozjaldemokratojo šu wjelki w wowczej draščze. Wbudawaja, šo šu najlėpschi pscheczeljjo dżelaczjerjow a šo chzedža bjes kóždeho wužitka jich najlėpsche; praja, šo šo jich nješcheczeljjo na nič pschibłodžejaja, šo pač nješbu žani leni, šažłokani dundafojo, šo budža hižo w jich štacze pschichoda lenikow napinacz; šwėrja šebi prajicz, šo njechadža s petrolejom, s morjenjom a palenjom šwėt pschetworicz, ale žyle na puczju šakonja. (?)

Našch šwóžnik praji: „Na jich plodach dyrbicze wy jich špóšnacž. Móže tež šchtó kicze šberacz wot czerņjom, abo figi wot wóstow? Tak kóždy dobry šchtom pschinjėše dobre plody, ale šhniky šchtom pschinjėše šle plody.“

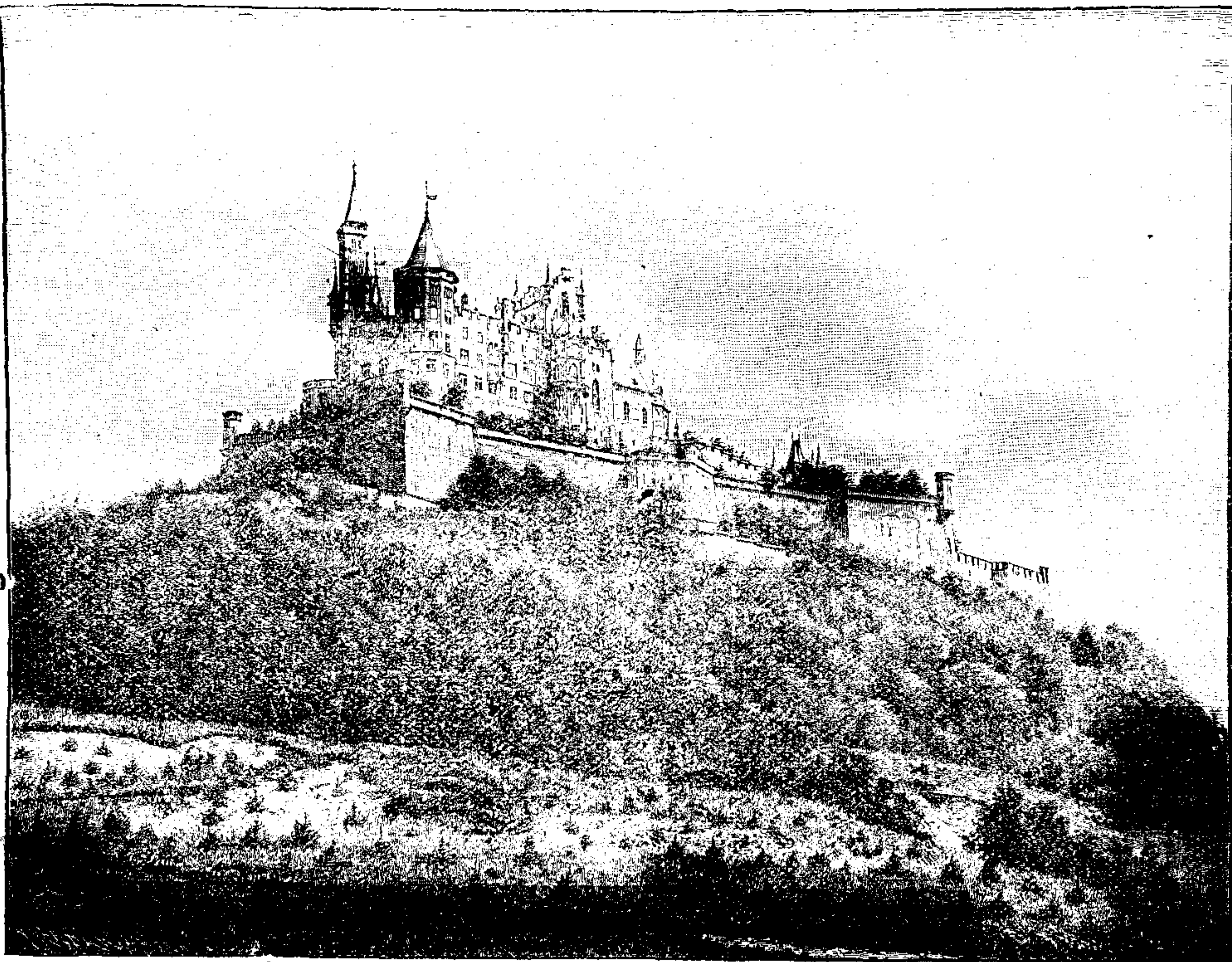
To šu wopravdže šle plody, kotrež na šchtomje sozjaldemokratije narostu — to móže kóždy špóšnacž, kiž s wotewrjenym wócz-

kom do jich bjesbóžneho cžinjenja hlada. Wy dżelaczjerjo, hladajcže šo šhróble jich šyczow! Sozjaldemokratojo se šwojimi bjesbóžnymi wuczbanami wam wutrobu a žiwjenje hórke cžinja; lubja wam paradies, kiž je wopravdže najžakostnišcha hėla; kaža wam dobre wašchnja a rubja wam widženoscž, kotruž kóždy ša šwėrneho a šwėdomliwego dżelaczjerja w šebi nošy; šastorcža waš do šhudoby a hubjenštwa a hdyž šu waš jako grat k wuwjedženju šwojich šebicžnyč wotpohladow trebali, potom šo waš wostaja.

Hižo nėkotry sozjaldemokrata je dla šwojeje škóscze w jaštwej šedžecz abo je, šchtóž je najwjetšcha hańba, šwoje žiwjenje pschewškatowy mjecz wostajicz dyrbjak.

Rošhlad w našchim cžaju.

Wulka šrudoba je našch žyly wóžny kraj podesčka. Našch wyšoko šašluženy general pólny marschal hrabja s Moltke je wječor 25. haprleje cžicho k wėcznemu mėrej wušnył. Wječer bė jemu hišcže derje šłodžala a wón bėšče po nej hišcže žyle stromy; ale wokolo 10 hodžin jemu nahle šle byč pocža a ša šhwilku wón wot Božeje ruczki šajaty ducha špuscheci. 90 lėt stary, kaž jeho wulki knješ, šhėzor Wylem, kotremuž je tač šwėru šlužik, je ša nim do wėcznosćze cžahnył. Pschi jeho rowje našch žyly lud hluboko žaruje; wschał wschitžy wėmy, šelko mamy šo tutemu mužež dżakowacz; a pschezo budže wón pschew našchimaj woczomaj

Hohenzollernski hrod.

štacž jako najšławnišči general, najšwėrnišči wojak, nješebicžny, ponižny šchewšcijan. — Šacžuwamy wėscže wschitžy s našchim lubnym šhėzom wulku boloscž pschi šmjerczi tuteho najšprawnišeho šprawnych. Šrudnu pomješcz dostawšči šhėzor takle domoj telegrafowawšče: „Šym kaž pošlucheny. Šhwatam hnydom domoj. Šym wójško šhubit a njemóžu to šapschijecz. Wylem I. R.“ — Narodžit je šo hrabja Moltke 26. oktobra 1800 w Barchimje jako šyn pruišeho wojeršeho hejtmana a pošdžišcho danšeho generalleutnanta Wiktora s Moltke. Šeho mlodoscž bė kruta a pošna tradanjow. Młodženž najšprjedy do danšewe šlužby štupi, potom do pruišewe a jako wobnowjer turkowšeho wójška dołho w ranšchim kraju puczowawšče. Wrocžiwšči šo do wóžneho kraja, doby šebi nješahinite šašlužby wo našche wójško. Šelko mamy šo jemu ša dohycze lėt 1864, 1866, 1870/71 dżakowacz, kóžde dječzo wė. Šakle pschew 3 lętami wot šwojeho wyšokeho šastojnštwa wotštupi a jo, kaž bė šebi šam žadač, hrabi Walderšeej pschepoda. Wle hišcže pschezo bėšče po cžele a po duchu czerštwy a stromy a wobdželi šo na wschittich wuradžowanjach šhėzorštwoweho šejma; hišcže pschew krotkim tam duchapošnu rėcz djeržesche. Wjes šhoroscže je wón rucze a lóhko wotšal cžahnył. Njech duch jeho prawnosćze, pobožnosćze a pošornoscze štajnje pola našchego žyleho luda wostanje. Wón šam pač njech wotpoczjuje w mėrje! —

Dżelaczjerjo w rheinškich a westfalškich podkoptach šu tola nėtko wėscže se šrudnej lóhkomyšłnosćžu štrajł — šo dżelacz pschewštanu — wobšamnyli. Šo bychu tola jich hubjeni wjedniży wopomnili, kajtu žałošnu nusu pschewštole nješnicžomne a njeprawe cžinjenje na wjele tyšaz wobohich žonow a dječzi pschinjėšu! Kajti šrudny trošcht, hdyž šo tam pschi štrajłowej šhromadžijnje dżelaczjerjam praji: „Pschihotujcže šo na dołhe bėdženje. A byrnjež šhwilu nusu cžerpili, pomyšlcže šebi na lėpschi pschichod.“ Šamóže tole špominanje na lėpschi pschichod tež hlódnnyč našchiczicz? —

Na Lipsčžanskej univeršicze je jutry 46 študentow 1. theologiške pruhowanje wotpožožiko, wot kotryčž je 39 wobštalo.

Serb žadyn mjes nimi njeje. — Najvažniše, wo cžimž budže so na bližšej synodze wuradžowacž, budže sawjedženje nowych perikopnych knihow (knihy sa nje dželste teksty), kotrež so hižo dolho pschihotuja, a wo kotrychž so w saudženym lécze wschitke konferenzy nascheho saksteho kralestwa swoje myšle a pschecza wuprajile.

W Sakstej je so w poslednim lécze po lécnej rosprawje krajneho towarstwa sa snuškowne mišionstwo 17 towarstwom ewangeljskich mužow a mlodženzow sałožilo, tam tež 42 towarstwom mlodnych holzow a 10 towarstwom ewangeljskich dželaczerjow wobsteji. Daj jim Boh, luby Anjes, wjele sboža!

Sene najwuzitnišich a najbóle požohnowaných berbskich towarstwom je tola s Boha nasche „berbske lutherste knihowne towarstwo“, s kotrehož hižo na wsche dżewjecž a dwazhceži lět sa swoje male pschinoschki rjane wošebne berbske knihi dostawamy, sa cžož mamy jeho wodžerjam a spisacželam dżakowni bycž. S wulkej radošču bym jo pak tež powitali, so je tute nasche lube towarstwo lětka se swojeho bohateho sklada k dopomnjecžu na dżewjecž dżekaty narodny džen po wschich krajach wusnamjeniteho muža: pobožneho kšchescžijana a wo wótžny kraj wulžyšnje sakšlužbneho pólnego marschala k. hrabje Moltki wschitke berbske lutherste dżecži saksteje a pruskeje Lužicy, kiž so lētusche jutry schulu wukhodžile, s rjanymi dobrými berbskimi knihemi wobdarilo. S tym je sobu tež do najkřudschich domow, hđžež bebi žanych knihow kupowacž njemóža, dobra wošebna duchowna žyropa w maczernej berbskej rěcži pschischa. Bjes tutyhmi knihemi, kiž buchu wudželene, bechu: Woltersdorfowy lécžazy list psches k. fararja Zmische s Hodžija, Sswiaty advent a Porst Boži wot k. fararja Snykory se Ssmilneje, Zionste hłošy, drubi džel, wot k. fararja Domaschki s Moskacžiz. Dr. Marcžin Luther wot k. fararja Jakuba s Njekwacžidka, Lětarsstwo sa duschu psches k. fararja Wjelana w Sšlepom, Spowjedny stol psches k. S. a P. Wjazku, S. Kšchijana, S. Měta a E. Mateka. Po wudželenju je so jedyn exemplar k. Jakuboweho Dr. M. Luthera na knjesa generalneho pólnego marschala hrabju Moltku do Barlina wotpóškal. Na to je tón wyškoti knjes hnydom pschedschydže nascheho knihowneho towarstwa knjesej fararjej lic. theol. Zmischej w Hodžiju scžehowazy listčik pišal: „W Barlinje, 9. haprleje 1891. Zara cžescženy knjes fararjo. Wsmicže mój najlěpschi džak sa mi pschipoškanu berbsku knihu, kaž sa te pschecželniwe słowa, s kotrymiž scže je pschewodžili. Njech rjanej wošebnosći berbskeho naroda: swěra a wěra, jemu sđžeržanej wostanjetej. Zara podwólne hrabja Moltka, pólny marschal.“

K sałoženju diafonyšenskeho doma w Lipsku je so hacž dotal 190,500 mk. nasběrało.

Se prawe wjele, wschudžom midžecž, kaž kšchescžijanska lubešč so pschecžiwu wulkim stracham nascheho cžaka sbudžuje a wopofasuje. Na Bože stpicže hromadži so we wschitkich pruskich žyřkwyach kolekta sa mišionstwo mjes pohanami. Njech wjele swólniwych cžinjerjow Anjesoweje mišionsteje pschikasnje Mat. 28, 18—20 namata.

Kamjenjowe swědcženje.

W poslednim cžaku so huscžischo wobkědžbowanja hódne kamjenjowe wopofasma, kotrež historiju stareho testamenta wobswědczeja, wuplědžili. Žendželsti wuplědžer stareje Assyrijskeje, Smith, je pschi wurwanjach w Gilli pod rozwalinami stareho Babylona kamjenitnu taflu namatał, na kotrež bě historija wo lijenzy w chal-deistim pišmje skoro se kamnymi słowami bibliškeho teksta sapišana. Nětko pschindže tež powjesč, so je spytowar egiptowskeje starodawnosće, Weugsch-Bascha, w Nilowym dole pola Luffora kamjenitne plecžizy namatał, na kotrychž so w staroegiptowskim pišmje powjeda, so Nil hnydom lět njeje psches swoje brjohi stupil a so je teho dla rola njeplódna wostała, taž so je žałožny hłób nastal. Po wschela-fich druhich powjesčach tutyh kamjenjow čže Weugsch-Bascha jich nastacže do cžaka 1900 lět do Křysta položicž, sčtož je po bibliji cžak pschicžehnjena Jakubowych hynow do Egiptowskeje a Josefoweho hejtmansstwa. Wschitko, sčtož so wo historiskej njewěnosći biblije rěcži, je sehžane; a dživne je tele wodženje Božeho pschewidženja, kiž nětko psches kamjenjowe swědcženje wěryžym k pschylženju a njewěryžym k napominanju wěnosć biblijskich historijow wobswědcži.

Włód domjazeje Božeje služby. W jastwje w S. bu w lécze 1888 se spěwarčami w spěwnej hodžinje hłóš: „Sa s žykej mojej možu so tebi dżakuju“ wucženy a tež křerlusch sam spěwony. Zenej se spěwarčow stupichu hnydom w sapocžatku wucženja hylsy do woczow a jeje plakanje trajesche dolho. Wucžer so ju woprascha, cžeho dla plaka, dosta pak jenož nowe hylsy jako wotmolwjenje. Dagle po wěb'amtņenju hodžiny, hđžež ju samu hišcže sđžerža, wusna so jemu, so je so tutón křerlusch w domje jeju pobožneju starscheju husto rano spěwal a nětk je jej dženža, hđžež je křerlusch a hłóš po wjele lětach sažo sakšyšchala, cžęžo na duschu panylo, so je swojimaj semrjetymaj swěrnymaj starschimaj tajku sřudobu pschihotowala. — Dale požohnowana hodžina bu sapocžatf jejneho wobrocženja.

Sla rada. Barlinske sozjaldemokratiske nowiny pišaju pod napišmom: „Pobožne blady (Moralische Klausen)“ po słowje kšledowaze: „Haj, radžimy dželaczerjam, hđžež pschecžiwu wot stata podžeranemu a jim tež hewal w tyžazorym nastupanju pschemóžnemu kapitalej hylni dosč nješbu, so bychu kžu sa wojerštu bróit naložowali.“

A to bebi woni swaža naschim sprawnym dželaczerjam radžicž, kotrychž křwalba junu wěnosć, kotrychž hordosč swěnosć beče! Wly skoro njewěrimy, so naschi dželaczerjo tajzy njeduschni bjesbóžnizy so, so bychu po tutej radže cžinili. Ale šonicž woni dnybja, tajkeho ducha tucži njećnicžomnizy so, kiž čžedža jich wjednizy bycž. Se najwyschichi cžak, so so lud škeje rady tajkich taze-rjow hlada.

Sswědcženje sa wěru. Napschecžiwu bjesbóžnym a hanibnym rěčam njewěry, kotrež so Bohužel dženža husto křyšcha, čžemy na někotre rjane swědcženja najwubjernišchich wucženyh žykeho swěta dopomnicž:

Sđžyž bě sławny Kepler, jedyn s najwjetšich hwěsđh wobhladarjow (astronomow), swój najwjetšich spiš wo hwěsđach dokonjal, pschistaji pokornu modlitwu: „Mój stworicželo a Anježe, hym křasnosć twojich skutkow cžlowjekam wosjewit, sčtož móže mój słaby duch twuju njedowuměnosć sapšchijecž. Sđžež hym sčto prajit, sčtož je tebje njedostojne, abo hym sa swojej samšnej křwalbu schoł, — to mi hnadnje wodaj!“

Wulki Newton, kaž je snate, jedyn s najwjetšich pschirodospytnikow, mějesche mjes swojimi kolegami tež jeneho, kiž do Boha njewěryjesche. W Newtonowej istwě stejjesche tež globuš (kula, kotraž žyku semju s morjemi wosnamjenja). To bě woprawdže mištrfki křuch. Junu Newtonowy kolega pschindže, so by bebi globuš wobhladał a be žyle sajaty wot jeho rjanosće. Szebi jón nadrobne wobhladowšchi k Newtonowej stupi, so prasphejo: „Sčto je jón cžinil?“ — „Nichtó!“ wulki astronom snapschecžiwu. Njewěrimy słowo sřosumi a so wotmjelcža.

Sswobodny knjes se Stein dželche ras k Ernstej Morikej Arndtej, spěwarkej s cžaka wójnow w spocžatku nascheho lětstotka: „Wěrcže mi, cžlowjek so ženje se swojej naturu křwalicž nješmē. Wly hny, kaž dr. Luther praji, wschitzy křudži hrěšchnizy; ja bych skóštnik bycž móht, njebudžesčtej-li pobožna macž a hišcže pobožnišcha starscha kotra hotežki mojich mlodnych lět džeržatej bytej.“

Sslawny Kant praji wo bibliji kšledowaze: „Biblija je mój najcžęžnišchi poklad, bjes kotrehož bych hubjeny był. Sswěrne sašady, kaž móža cžlowjekajo a žyke kraje k wschkej sbóžnosći pschicž, so jeno w bibliji namataju.“

A skóncžnje wječ Bismark je pschi nekajkej skladnosći pišal: „Sa njerosymju, kaž móže cžlowjek, kiž bebi swoje samšne waschne pschemyšli a tola nicžo wo Bosy wjedžecž nochže, swoje žiwjenje s wostudu snjesč.“

Njedžela Cantate.

Njedžela	Jana 16, 5—15.	Jakuba 1, 16—21.
Wóndžela	Jap. skutkow 11, 1—18.	Jap. skutkow 11, 19—30.
Wutora	= = 12, 1—25.	= = 13, 1—12.
Ssřjeda	= = 13, 44—52.	= = 14, 1—18.
Schwórtf	= = 14, 19—28.	= = 15, 1—20.
Pjatl	= = 16, 9—24.	= = 16, 25—40.
Ssobota	= = 17, 1—15.	Psalm 77.